

ZÁRSZÓ¹

PAZÁR BÉLA

DLA, c. egyetemi tanár. BME Építészettörténeti és Műemléki Tanszék,
1111 Budapest, Műgyetem rkp. 3. K II. 82. Tel.: (+36-1) 463-1330.
E-mail: pazar@eptort.bme.hu

Bauhaus. Ortodox modern hívők szentként tisztelt műhelye, gyűlölet, megvetés, olykor cinikus gúny tárgya egyszerre. Ennek oka talán az, hogy száz évvel megalakulása után sem ismerik igazán az emberek, olykor mi magunk, építészek sem. Ismereteinket folyamatosan felülvizsgálunk és gyarapítanunk kell, hiszen a Bauhaus megítélése is változik az időben, és e megítélésnek mi is tevékeny részesei vagyunk. Konferenciánkat ezzel az igénnyel szerveztük, és a magas színvonalú előadások jelentősen bővítették tudásunkat, árnyalták, finomították, gazdagították róla alkotott képünket.

Kulcsszavak: Bauhaus, megítélés, emberi lakás, kísérlet, építészeti kultúra

Bauhaus. Ortodox modern hívők szentként tisztelt műhelye, gyűlölet, megvetés, olykor cinikus gúny tárgya egyszerre. Ennek oka talán az, hogy száz évvel megalakulása után sem ismerik igazán az emberek, olykor mi magunk, építészek sem. Ismereteinket folyamatosan felülvizsgálunk és gyarapítanunk kell, hiszen a Bauhaus megítélése is változik az időben, és e megítélésnek mi is tevékeny részesei vagyunk. Konferenciánkat ezzel az igénnyel szerveztük, és a magas színvonalú előadások jelentősen bővítették tudásunkat, árnyalták, finomították, gazdagították róla alkotott képünket. Különös jelentősége van a 2019. évben Magyarországon a Bauhausról gondolkodni. Egyrészt, mert ezzel tisztelgünk kiemelkedő magyar mestereinek és tanítványainak emléke és a korszak modern magyar építészete előtt. Másrészt mert itthon a köztudatban ma ijesztően torz és felületes a Bauhaus megítélése és ennek a torzképnek felmérhetetlen környezetromboló hatása van. Az állampárti politikai diktatúra kézi vezérléssel megépített lakótelepeiről, szétvert városközpontjainkról nálunk az emberek ma is azt gondolják, hogy mindez az átkozott Bauhaus műve. Építészeink pedig a lapos tetőről, a vízszintes sávablakokról, az üveghomlokzatokról és -mellvédekről, a használhatatlanul keskeny erkélyekről, valamint e száz évvel ezelőtti korszak avantgárd morfológiai játékaikról hiszik még mindig rendületlenül, hogy ezek a mai kortárs építészet megfellebbezhetetlen ismérvei. Így szakadt két

¹Az MTA Építészettörténeti, Építészetelméleti és Műemléki Állandó Bizottság és a Településtudományi Állandó Bizottság által szervezett, „bauhaus 2019” c. konferencián, Budapesten 2019. június 12-én elhangzott zárszó szerkesztett és bővített változata.

egyaránt provinciális irányzatra építészetünk. A Bauhaust átkozó, annak világhírű magyar tagjairól hallani sem akaró, a hozzá nem értő politikai hatalom vad hátszelével működő nemzetieskedők, visszaépítők és a globális tőke feltétel nélküli szolgálatába könnyedén elszegődött, buzgón „transzparens” kortárskodók csapataira. Az előadások egyik legfontosabb tanulsága az volt, hogy a Bauhaus nem azonosítható néhány vezető személyiségének életművével. Sokkal fontosabb ma számunkra, hogy az ember lakáskörnyezeti feltételeinek sikeres megjavítására szolgált olyan példák, amelyek ma is követhetők, mert ma sem tudunk jobb megoldást. E példákat pedig külön kell tudnunk választani a sikertelen kísérletektől, amelyeket egyébként szintén a jobbítás szándéka vezérelt. Ahol ezt megértették, például Finnországban, ott kiegyensúlyozott, magas minőségű építészeti kultúra jött létre. Egy ilyen hazai Bauhaus-recepció kialakulásához is szerettünk volna konferenciánkkal segítséget nyújtani.

CLOSING SPEECH

Summary

Bauhaus. Orthodox cult of neo-modernists and stubborn refusal from eclectic populists at the same time. In fact, most people know very little about the Bauhaus and even our professional attitude as architects towards its activity seems to be based on quite unsatisfactory knowledge. Any operative historical reception should be aware of the necessity of an equilibrium of change and continuity in order to avoid being obsolete or obscure. We have to develop our knowledge constantly, and at the same time revise our clichés. The Bauhaus cannot be identified any more with the professional oeuvres of some of its leading masters. We should recognise its great contribution to the general improvement of human habitat, while being able to distinguish between its real achievements and the failures of some of its experiments.

Keywords: Bauhaus, historical reception, improvement of human habitat